

Cuprins

Cuvânt-înainte	5	L	527
Abrevieri	7	M.....	557
A.....	9	N.....	571
B.....	99	O	581
C.....	119	P.....	611
D.....	371	Q.....	687
E.....	413	R.....	689
F.....	435	S	751
G.....	469	Ș	809
H.....	481	T	811
I.....	485	U	839
Î.....	509	V.....	845
J.....	519	W.....	853
K.....	523	Z.....	855

sediul ei social. Denumirea sucursalei din România a unei societăți străine va trebui să cuprindă și mențiunea sediului principal din străinătate. Oficiul registrului comerțului va refuza înscrierea unei denumiri care, neintroducând elemente deosebite în raport cu firme deja înregistrate, poate produce confuzie cu acestea. Legea interzice ca pe teritoriu determinat (județ, chiar teritoriu național etc.) două sau mai multe societăți comerciale să aibă denumiri identice sau foarte asemănătoare, în scopul de a se evita confuzii și de a se preveni săvârșirea unor acte de concurență neloială de către firma care ar putea să se prevaleze de denumirea sa în defavoarea altei firme având aceeași denumire sau o denumire similară. **D.s.c.** constituie un element incorporeal (nepatrimonial) al fondului de comerț [v. și *societate comercială; fond de comerț; firmă comercială*].

deplasament, termen utilizat în transportul maritim pentru a desemna masa și volumul apei dislocuită de nava goală (având numai echipamentul cu care a fost dotată în șantierul unde a fost construită) sau de nava încărcată cu marfă la capacitatea ei totală și echipată cu tot ceea ce îi este necesar pentru efectuarea voiajului. Prima ipoteză (anume aceea a navei fără încărcătură) vizează ceea ce în terminologia transportului maritim se numește **d.** ușor (*light displacement*). A doua ipoteză (nava încărcată la capacitatea ei) desemnează așa-numitul **d.** de plină încărcare (*full load displacement*). Pentru exprimarea **d.** se utilizează ca unități de măsură: tone lungi; tone metrice; picioare cubice. Tonajul **d.** constituie un reper comercial important pentru clasarea navei.

deport, 1. diferență de sumă încasată de proprietarul titlurilor de valoare de la cel interesat să dețină temporar asemenea titluri în baza unui contract de report. Prin ipoteză, persoana interesată să dețină temporar anumite titluri de valoare (de

exemplu, acțiuni la o anumită societate comercială în plus față de cele ce-i aparțin) cumpără acele titluri de la proprietarul lor cu condiția să i le revândă la un preț determinat la termenul prestabilit. Operațiunea este profitabilă proprietarului titlurilor deoarece acesta vinde titlurile la valoarea lor nominală, urmând ca, la termen (când cumpărătorul îl va revinde), să încaseze un profit provenind din diferența de preț; **2.** concept ce exprimă situația în care cotația la termen a unei valute este inferioară cotației spot (la vedere) a acelei valute. Într-o atare ipoteză se afirmă că respectiva valută „face **d.**” sau *discount*.

depository trust company, expresie din limba engleză prin care, în terminologia bursieră din SUA, se desemnează o firmă independentă, creată de societăți de bursă și de bănci și care îndeplinește următoarele funcții mai importante: păstrarea în depozit a titlurilor financiare deținute de membrii asociați; administrarea primirii și livrării titlurilor între clienți **DTC** prin creditarea și/sau debitarea conturilor acestora; asigurarea plăților în numerar ocazionate de lichidarea contractelor.

depozit bancar, sume de bani sau titluri de valoare depuse la o bancă spre păstrare în vederea fructificării. Constituie o formă principală de mobilizare a capitalurilor, precum și a economiilor disponibile de către băncile de depozit sau de către băncile comerciale. Sunt folosite de către acestea ca principale surse de creditare. **D.b.** poate fi: depozit de numerar (dacă are ca obiect o sumă de bani) și depozit de titluri (când obiectul său îl formează titlurile de credit sau alte titluri de valoare); depozit la vedere și depozit pe termen; depozit de economii și depozit de bunuri de valoare. Pentru **d.b.** ce are ca obiect o sumă de bani, banca acordă deponentului o dobândă care variază în raport cu natura depozitului și cu durata lui, iar pentru **d.b.** având ca obiect titluri de

valoare sau bunuri de valoare, banca percepe de la deponent un comision [v. și *depozit de economii*; *depozit de titluri*; *depozit pe termen*; *depozit la vedere*].

depozit de avarie comună, denumire convențională dată sumei de bani, de regulă exprimată într-o monedă convertibilă, pe care armatorul are dreptul să o ceară destinatarului înainte de a-i fi livrat marfa, cu titlu de contribuție proporțională a acestuia la avaria comună. Suma respectivă se depune la bancă în contul a două persoane de încredere numite de armator și de depozitar. Deponentul primește de la bancă o recipisă de depozit care face proba constituirii depozitului bancar. În cazul în care, finalmente, se va dovedi că destinatarul mărfii a avut o contribuție la avaria comună sub nivelul valoric al sumei depuse de el, diferența depusă în plus i se va restitui. Uneori este permisă constituirea de garanții bancare în locul **d.a.c.**

depozit de economii, varietate a contractului de cont de depozit de fonduri în bancă, practică de băncile comerciale cu scopul de a face față concurenței caselor de economii și, totodată, de a orienta către anumite forme de plasament economiile persoanelor fizice. Prezintă o varietate de forme, precum: **a) librete de economii**. Sunt instrumente bancare ce oferă un serviciu de casierie restrâns ce permite numai retragerea de numerar sau efectuarea de viramente din sau în alt cont aparținând aceluiași titular. Această formă de concretizare a **d.e.** nu permite însă și eliberarea de cecuri. Legea franceză reglementează constituirea libretului de economii popular (L.E.P.) imaginat și instituit pentru a facilita persoanelor fizice cu venituri modeste plasarea economiilor realizate, asigurându-le menținerea puterii de cumpărare și totodată anumite avantaje fiscale. Regula privind calcularea dobânzii la conturile pe libret este următoarea: pentru sumele depuse, dobânda

curge din prima zi a chenzinei consecutivă datei depunerii; pentru sumele retrase, dobânda încetează să curgă în ultima zi a chenzinei care a precedat data retragerii; **b) d.e. pentru construirea sau cumpărarea unei locuințe**. De specificul lor este acordarea unui credit după împlinirea unei perioade de economisire în depozit bancar. Sursa creditului acordat o formează chiar **d.e.** Acest mecanism de acordare a creditului respectiv este similar celui practicat în cazul creditelor accesibile după un termen. Într-o astfel de formă, **d.e.** se analizează ca fiind un instrument de economisire creat cu finalitatea de a se orienta economiile populației către construirea de locuințe. Cei care utilizează acest instrument beneficiază de anumite avantaje care însă sunt condiționate de respectarea de către ei a anumitor exigențe instituite de lege ca urmare a intervenției și implicării statului în derularea mecanismului de creditare specific acestui sistem. Legea franceză reglementează două varietăți ale contractului de **d.e.** pentru construirea de locuințe, și anume: contul de economii pentru locuință și planul de economii pentru locuință. Și într-un caz, și în celălalt contractul se încheie între titular (care este o persoană fizică) și o bancă ce a încheiat cu statul o convenție prealabilă conformă prevederilor legale aplicabile în domeniu. În varianta contului de economii pentru locuință sumele formând obiectul depozitului sunt rambursabile la vedere, iar rata dobânzii se fixează la un quantum redus și este scutită de impozit; **c) d.e. pentru dezvoltarea industriei** (CODEVI). Urmăresc utilizarea resurselor financiare astfel formate pentru finanțarea întreprinderilor industriale. Depunătorii beneficiază de un regim fiscal de favoare în ce privește dobânzile cuvenite lor. Depozitele sunt la vedere. Depunerile pot fi făcute oricând, nefiind stabilită în acest sens nicio limită de timp și nici termene intermediare înăuntrul unei

astfel de perioade. Începând cu 1 ianuarie 2007, denumirea CODEVI a fost înlocuită cu denumirea „livret pentru dezvoltare durabilă”; **d) d.e. pentru constituirea sau preluarea unei întreprinderi.** Legea franceză a creat în beneficiul lucrătorilor manuali (meșteșugarilor) un libret de economii în vederea fondării unei întreprinderi manufacturiere. Titularul face depuneri pe acest libret pentru care primește o dobândă egală cu dobânda acordată pentru depunerile făcute pe alte librete de economii. La împlinirea termenului prestabilit de lege în vederea efectuării depunerilor, titularul beneficiază de un credit care i se acordă în condiții privilegiate cu destinația de a fi utilizat în scopul pentru care a fost constituit depozitul respectiv. Dobânzile oferite sunt scutite de impozit. În cazul în care condițiile arătate privind nivelul depunerilor și al ratelor anuale sunt îndeplinite, titularul va obține, la expirarea duratei contractului, creditul cu destinație specială pentru finanțarea proiectului său.

depozit de titluri, varietate a contractului de depozit bancar în virtutea căruia clientul predă băncii în depozit titluri de valoare (titluri de credit sau alte titluri), iar banca își asumă obligația să le păstreze și să le restituie la cererea deponentului (clientului). Obligația de păstrare asumată de bancă, în cazul când obiectul depozitului îl formează titlurile de credit, este însoțită de obligația băncii de a gira titlurile respective conform dispoziției clientului. O altă prerogativă a băncii decurge dintr-un contract de mandat convenit cu clienții.

depozit general de mărfuri, antrepozitul constituind o întreprindere autorizată care posedă una sau mai multe construcții special amenajate pentru depozitarea mărfurilor și al cărui obiect de activitate este de a primi în depozit, în virtutea unui contract, cu obligația depozitarului de a plăti o sumă de bani, mărfuri pentru o perioadă determinată.

Depozitarul eliberează deponentului un document – numit recipisă-warrant – susceptibil de a circula prin andosare și care este menit să servească drept probă a depozitării mărfurilor respective.

depozit la vedere, varietate a contractului de depozit de fonduri în bancă, de specificul căruia este obligația băncii de a restitui sumele primite în depozit de îndată ce deponentul solicită restituirea lor. Uneori, prin contractul încheiat cu deponentul, banca stipulează obligativitatea unui preaviz privind retragerea fondurilor depuse la vedere, a cărui durată minimă este de câteva zile, iar cea maximă este de o lună de zile. Stipularea preavizului de retragere se face în scopul facilitării serviciului de casierie a băncii. Sunt purtătoare de dobânzi la vedere. Băncile nu pot conta pe această sursă de plasamente pe termen lung, ele nefiind sigure (că sumele vor staționa în aceste conturi curente) [v. și *contract de cont de depozit de fonduri în bancă*].

depozit neregulat, v. *contract internațional de depozit neregulat*.

depozit pe termen, varietate a contractului de cont de depozit de fonduri în bancă de specificul căreia este asumarea de către deponent a obligației de a lăsa în contul de depozit suma depusă pe durata de timp convenită, care poate fi stabilită între 3-12 luni. Se aseamănă cu un împrumut cu dobândă acordat de client băncii. Mărimea dobânzii acordate de bancă este în funcție de durata convenită de părți ca obligatorie pentru depunerea făcută de client. În cazul în care deponentul solicită intempestiv restituirea sumelor depuse pe termen, **d.t.** se convertește într-un depozit la vedere, iar dobânda pe care clientul este îndreptățit să o pretindă va fi aceea specifică acestuia (engl. *deposit accounts*) [v. și *contract de cont de depozit de fonduri în bancă*].

depozit prealabil la import, denumire dată sumei reprezentând o anumită cotă în

valută din contravaloarea viitoarelor achiziții, pe care importatorul are obligația să o depună anticipat, în contul organelor vamale, pentru a putea realiza importul preconizat. Constituie o restricție, făcând parte din grupa barierele netarifare prin instituirea cărora se limitează indirect importurile. Sumele depuse de importator nu sunt purtătoare de dobânzi. Acesta va putea să-și recupereze pierderile încercate prin imobilizarea sumei și neperceperea dobânzilor aferente fie vânzând ulterior marfa importată la un preț mai ridicat, fie solicitând exportatorului consimțirea unor reduceri de preț. Ca natură juridică, **d.p.i.** se înfățișează ca fiind creditări, pe termen scurt, în beneficiul statului exportatorului. Astfel de restricții se instituie, de regulă, față de țări cu datorii externe ridicate sau față de agenți economici ce nu prezintă suficientă credibilitate.

depozit regulat, *v. contract internațional de depozit regulat.*

depozit specializat de mărfuri, antrepozitul care, datorită amenajărilor speciale (depozite frigorifice, silozuri etc.) pe care le cuprinde, este susceptibil să servească la primirea și conservarea numai a anumitor mărfuri. Funcționarea lui se întemeiază pe aceleași principii ca acelea ale depozitului general de mărfuri.

depozitare, activitate de păstrare și conservare temporară a mărfurilor care formează ori urmează să formeze, după o prealabilă prelucrare, obiectul comercializării sau al unui transport după vânzare. Sunt supuse **d.** și materiile prime, materialele și utilajele pentru producție până la momentul utilizării lor în procesul de producție. **D.** are loc în depozite specializate fiind supusă unor reguli referitoare la suprafața de **d.**, distanța dintre colete și manipularea acestora, temperatura, umiditate și luminozitate etc., reguli stabilite în armonie

cu caracteristicile fizico-chimice ale bunurilor depozitate. Depozitele sunt dotate cu utilaje și facilități moderne de încărcare-descărcare, manipulare, evidență a mișcării mărfurilor etc. Operațiunea de **d.** se îndeplinește în baza unui contract de depozit regulat. În virtutea acestui contract, deponentul plătește taxele de **d.** și primește din partea depozitarului un certificat de depozit prin care acesta atestă primirea mărfii în depozit și achitarea taxelor menționate. Ca natură juridică, certificatul de depozit este un titlu de credit negociabil. De preferință, depozitele sunt înființate în zone sau porturi libere, **d.** fiind folosită pentru menținerea capacității de ofertă a exportatorilor pe piețe, căci acestea evoluează conjunctural și generează tot astfel nevoia de livrare a unor cantități de marfă. O formă specială de **d.** este antrepozitul vamal [*v. și antrepozitul vamal; depozitare în consignație*].

depozitare în consignație, varietate de depozitare având ca suport juridic contractul de consignație. Se practică pe scară largă în raporturile comerciale pentru a se evita riscurile ce vizează livrarea mărfurilor [*v. și contract de consignație; depozitare*].

depreciere valutară, sintagmă prin care se exprimă diminuarea puterii de cumpărare a monedei naționale. Poate fi analizată sub două aspecte: **a)** pe plan intern: **d.v.** constă în scăderea puterii de cumpărare a monedei naționale ca rezultat al inflației; **b)** pe plan extern: **d.v.** se concretizează în scăderea cursului de schimb al monedei naționale în raport cu alte valute, care poate fi datorată fie diminuării puterii de cumpărare pe plan intern, fie cronicizării deficitului balanței de plăți.

depresiune economică, fază a ciclului economic ce succede crizei și precedă înviorarea economică și care se caracteri-

zează prin: stagnarea generală a producției sau o creștere nesemnificativă a acesteia; menținerea șomajului la un nivel ridicat; manifestarea unor tendințe de scădere a prețurilor; existența unei supraproducții relative care determină necesitatea distrugerii anumitor stocuri de mărfuri; menținerea unui nivel scăzut al salariilor; manifestarea tendinței de scădere a dobânzilor; reînnoirea capitalului fix prin re tehnologizarea unităților productive etc. În planul relațiilor economice internaționale, **d.e.** determină o stagnare generală a comerțului și cooperării economice internaționale.

depunere, *v. depozit bancar*.

dereglementare, denumire generică dată măsurilor de relaxare a controlului asupra pieței, în general, și asupra pieței titlurilor de valoare, în special [*sin. liberalizare*].

deschiderea acreditivului documentar, expresie prin care se desemnează asumarea de către banca emitentă a unui angajament propriu de plată sub forma acreditivului documentar. Documentul prin care se materializează acest angajament este însuși acreditivul documentar. El conține, în esență, angajamentul irevocabil al băncii emitente de a plăti exportatorului, contra prezentării unor documente și îndeplinirii unor condiții. **D.a.d.** presupune două etape, și anume: **a)** elaborarea (întocmirea) documentului în sine; cel mai frecvent, documentul se întocmește în limba engleză și se numește *Documentary Credit*, dar poate fi întocmit și în alte limbi, precum: franceză (*crédit documentaire* sau *accréditif*), germană (*akkreditiv*), italiană (*accreditivo*), spaniolă (*carta de credito*); **b)** transmiterea instrucțiunilor băncii exportatorului care se poate realiza letric sau telegrafic și se înfăptuiește prin chiar acest document [*v. și acreditiv documentar*].

desen sau model, aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia,

redat în două sau trei dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale ale produsului în sine și/sau ornamentația acestuia (art. 2 din Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, republicată).

desen sau model comunitar, desenul sau modelul protejat în condițiile Regulamentului nr. 6/2002/CE, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L nr. 3 din 5 ianuarie 2002, de către Oficiul pentru Armonizare în Piața Internă, cu efect pe întregul teritoriu al Comunităților Europene (art. 2 din Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, republicată).

despatch money, sintagmă utilizată pentru a desemna suma de bani, exprimată în valuta contractului de navlosire, ce trebuie plătită de către armator navlositorului pentru zilele în minus față de stalii, folosite pentru încărcarea-descărcarea navei. Perioadele de stalii, cele de contrastalii și de *despatch* se menționează într-un document numit *time-sheet*, semnat de către delegații armatorului și cei ai navlositorului; în eventualitatea că întocmirea acestui document nu este posibilă, în mod provizoriu se întocmește un alt document, numit *statement of facts*, ce va cuprinde menționarea tuturor datelor și evenimentelor mai importante consumate în timpul operațiilor de încărcare-descărcare a mărfurilor. În această ultimă ipoteză, părțile vor întocmi ulterior documentul numit *time-sheet*, sens în care vor lua în considerare datele înscrise în *statement of facts*.

despăgubire, 1. denumire dată sumei de bani pe care cel ce a săvârșit o faptă ilicită păgubitoare este obligat să o plătească celui păgubit prin acea faptă. În cazul în care păgubirea se produce pe fondul unui raport contractual, cel obligat la despăgubire este debitorul prestației neexecutate sau executate